

עמ"ת 45038/01/16 - מוהנא שופאניה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 45038-01-16 שופאניה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט אבי לוי

העורר

מוהנא שופאניה באמצעות ב"כ עו"ד זאהר עבאס

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

החלטה

רקע

מונח לפניי ערר על החלטת כבוד השופט אבישי קאופמן, שופט בית-משפט השלום לתעבורה בעכו, שניתנה בתיק במ"ת 2986-09-15, ביום 24 בדצמבר 2015. במסגרת החלטתו, דחה בית-המשפט הנכבד בקשה לעיון מחדש בהחלטה קודמת שנתן, בה הורה על שחרורו של העורר שלפניי בתנאים מגבילים (ובהם, "מעצר בית" מלא).

כתב-האישום

נגד העורר הוגש ביום 13 ספט' 2015 כתב-אישום, שייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה, בניגוד לסעיף 67 לפקודת התעבורה (נ"ח) התשכ"א-1961, נהיגה ברכב ללא ביטוח בניגוד לסעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי (נ"ח) התש"ל-1970, ועבירה של נהיגה עת שרשיון הנהיגה פקע במשך תקופה העולה על 12 חודשים, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

על-פי עובדות כתב-האישום, אשר בהן הודה העורר לפניי בית-המשפט בדיון שנערך ביום 12 בספט' 2015, הוא נהג בטרקטור בכביש בשפרעם חרף העובדה שנפסל מנהיגה למשך 18 חודשים בפסק-דין שניתן ע"י בית-המשפט לתעבורה בעכו ביום 31.5.15.

הליכי המעצר

ביום 13 באוקטובר 2015, לאחר שהעורר הוחזק במעצר סגור משך כחודש ימים, דחה בית -המשפט קמא את בקשת התביעה למעצרו עד תום ההליכים והורה על שחרורו בתנאים מגבילים: הפקדת ערבון כספי, (בסך ₪ 2,000) חתימה על ערבות, ערבות צד ג', וכן שהות ב"מעצר בית" מלא בפיקוחם של ארבעה מפקחים שונים, כך ש"לפחות אחד משני הגברים ישהה בקרבתו בכל עת".

בית-המשפט הנכבד נימק החלטתו זו בקיומה של "מסוכנות גבוהה יחסית" לחזרה על העבירה מחד גיסא, ובקיומה של חלופה ראויה "אשר תמנע ממנו יציאה מביתו, מה שהופך את 'המסוכנות הנשקפת ממנו לציבור הרחב לנמוכה

עמוד 1

עד מאוד".

עמדת בית-המשפט קמא ביחס למסוכנות גבוהה יחסית מצדו של העורר מבוססת על כך, שהעורר "מגלה בהתנהגותו זלזול בשלטון החוק ובהוראות הרשויות אשר אסרו עליו את הנהיגה", וכן על כך ש"בדיונים בפני גילה המשיב כי לא הפנים את חומרת התנהגותו וחזר פעם אחר פעם על כך [שנהג] 'רק בכפר' ובטרקטור, והוא לא 'נסע לבילוי'". גם העובדה שהעבירה חזרה על עצמה זו הפעם השלישית היוותה שיקול, אשר הצביע, בעיני בית-המשפט קמא, על מסוכנות העורר.

המדינה לא השלימה עם החלטה זו ועררה בפני חברתי, כבוד השופטת תמר נאות פרי על החלטת השחרור, תוך שהיא מבקשת להחזיר את העורר למעצר סגור דווקא.

ערר זה נדחה "לא בלי לבטים" כלשון השופטת הנכבדה. היא ציינה, בהחלטתה, שהמעצר איננו מקדמה על חשבון העונש, וכי במקום לבצע עבודות שירות, מצא עצמו העורר עובר עבירה זהה נוספת "אשר מעוררת מחשבות נוגות באשר למצב שבו הוא ימצא כאשר יטענו הצדדים לעונש בתיק הנוכחי".

משמצאה כב' השופטת נאות-פרי, שהחלופה שנקבעה על-ידי בית המשפט קמא מקיימת את "התנאים **המינימליים** הנדרשים", מצאה שניתן לאשרה (ההדגשה אינה במקור).

יצוין, שבמסגרת ההחלטה הורתה השופטת המלומדת על הכבדת התנאים במידת-מה על-ידי הגדלת סכום הערבות הכספי שהוטל על העורר להפקיד (לכדי 10,000 ₪).

הדיונים בתיק לגופו

דיון לעיצומו של התיק נערך ביום 22 בנובמבר 2015. בהלכו, הודה העורר בעבירות המיוחסות לו; המשך הדיון נדחה לשיבת טיעונים לעונש שתיערך רק ביום 31 במאי 2016; הטעם לדחייה ארוכה זו נעוץ היה ברצון לאפשר לשירות המבחן את השהות הדרושה להכנת תסקיר לעניין העונש, שעל עריכתו הורה השופט קמא לבקשת הסנגור המלומד.

הבקשה לעיון מחדש בהחלטה

למעשה, שורשי פנייתו של הסנגור אל בית-המשפט קמא בבקשתו לעיון מחדש בהחלטתו שעניינה תנאי השחרור נטועים בעובדה, ששיבת הטיעונים לעונש נקבעה למועד רחוק כל-כך. וכל כך למה?

כפי שצוין לעיל, העורר נתן את הדין בעבר בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה. היה זה לפני כב' השופט יעקב בכר בבית-משפט השלום לתעבורה בעכו, ביום 31 מאי 2015. הוטלו על העורר במסגרת אותו גזר-דין, תוך אימוץ הסדר-טיעון, עונש בן שישה חודשי מאסר לריצוי בפועל (תוך הפעלה בחופף של עונש מאסר מותנה קודם, שהיה תלוי ועומד נגדו). **בית-המשפט הורה שהעורר ירצה עונש זה בעבודות שירות** בבית-הקשיש שבשפרעם החל ביום 10 באוקטובר 2015.

דא עקא, שביום 10 אוקטובר היה העורר נתון במעצר בגין הפרשה בה אנו דנים כעת. לפיכך, לא התייצב לפני הממונה. עקב אי-התייצבותו, הוזמן לשיחת בירור אצל הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז צפון ביום 8.11.15; גם לבירור לא יכול היה להתייצב מטעם דומה. לפיכך, החל מתנהל בעניינו הליך של הפסקה מנהלית של ריצוי המאסר בעבודות

שירות שהוטל עליו. הוא הוזמן לשימוע בנושא זה ביום 29 בפבר' 2016.

אחת העילות המחייבות, לכאורה, הפסקה מנהלית של עבודות השירות בהתאם לסעיף 51ט(א)(5) לחוק העונשין, הוא היותו של עובד-השירות במעצר או **משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבות להמשך ביצוע עבודות השירות.**

בבקשתו של הסנגור המלומד לעיון חוזר הוא ביקש שבית-המשפט יערוך **שינוי בתנאי השחרור בהתבסס על הנתונים הנ"ל, על-מנת שתנאי השחרור, לא יהיו כאלו, המונעים ממרשו לרצות את עונשו.**

הוא טען, כי קביעת הדיון למועד מאוחר היא נסיבה חדשה, המחייבת עריכת עיון חוזר בהחלטה, וכי השינוי המבוקש הוא צמצום היקף ההגבלה המוטלת על העורר, כך שיאושר לעורר "לצאת ממעצר הבית לביצוע עבודות השירות 5 ימים בשבוע ל-8.5 שעות עבודה".

החלטת הערכאה הראשונה בבקשה לעיון חוזר

השופט המלומד קמא סבר, ראשית, כי לא התקיימה עילה בדיון, המאפשרת עיון חוזר בהחלטה הנוגעת למעצר או לשחרור כגון התחדשות עובדות חדשות, השתנות נסיבות או חלוף זמן ניכר מיום מתן ההחלטה. לכל היה ידוע, שהוטל על העורר עונש עבודות שירות ושמוטל היה עליו להתחיל לרצותו בחודש אוקטובר; חודשיים הימים שחלפו מאז מתן ההחלטה הקודמת, אף הם לא היו פרק זמן משמעותי, אשר הצדיק שינוי ההחלטה, לפי קביעת השופט קמא.

גם הטענה, שלפיה קביעת מועד דיון רחוק להטלת עונש בתיק העיקרי, מהווה נסיבה חדשה לא שכנעה את השופט המלומד קמא. בית-המשפט קמא הדגיש, כי לעורר "אין זכות קנויה לבצע את עונש עבודות השירות שנגזר עליו לאחר שהורשע בעבירה חוזרת", וקבע עוד - "ההיפך הוא הנכון. דומה, כי ההליך הנכון היה הפקעת צו עבודות השירות לאחר הרשעתו בעבירה זהה חוזרת וריצוי עונש זה במאסר של ממש". בהקשר זה, הפנה השופט המלומד קמא אל החלטות בית-המשפט העליון בבש"פ 2010/09 **אבו-האני נ' מדינת ישראל** ובבש"פ 1355/15 **טביב נ' מדינת ישראל**.

נימוקי הערר

בעררו בכתב ובטיעוניו בע"פ, חזר הסנגור המלומד על טענותיו העיקריות ובראשן, כי בית-המשפט קמא מדבר בשני קולות - קול "בית הלל", הוא קולו של ההליך העיקרי - אשר הורה על עריכת תסקיר במגמה לבחון אפשרות (כך לדידו) של הארכת העונש המותנה, וקול "בית שמאי", הוא קולו של הליך המעצר, המונע מהעורר ריצוי עונש עבודות שירות, מה שיביאו בהכרח לרצות עונש מאסר וישים לאל, קרוב לוודאי, את הסיכוי שעונש המאסר יוארך.

הסנגור ציין, כי התקיימו במקרה זה העילות, המאפשרות שמיעת עיון חוזר בהחלטה לנוכח דחיית הדיון לעת ארוכה, מפאת הצורך להמתין לתסקיר שהוזמן. הוא אף הפנה לפסיקת בית-המשפט העליון התומכת בגישה זו (בש"פ 10962/07 **מנשה מזרחי נ' מדינת ישראל** ו-בש"פ 442/95 **מארו נ' מדינת ישראל**).

הסנגור עמד על כך, שהמסוכנות הנשקפת מהעורר נוגעת לחשש, שמא ינהג ללא רישיון; הוצאת העורר בליווי לביצוע עבודות שירות איננה מגדילה סיכון זה.

הסנגור ביקש, כי בשעות העבודה תשהה לידו אשתו בלבד, כמפקחת יחידה על ביצוע התנאים שנקבעו בהחלטה (חלף

שני מפקחים בכל עת, כפי שנקבע בהחלטת המקור).

עמדת המשיבה

ב"כ המשיבה ביקש לדחות הערר בראש ובראשונה מאחר שלא נתגלו נסיבות חדשות מאז מתן ההחלטה; שנית, ראוי היה לדחות הערר מפאת שלא נשתנו הנסיבות שינוי של ממש. הוא הפנה את תשומת הלב לעמדת בית-משפט זה (בגלגול הראשון), שלפיה עצם שחרורו של העורר ממעצר ממש הוא גבולי לנוכח מסוכנות רבה הנשקפת הימנו, כעולה מעברו התעבורתי ומהפרות צווי בית-משפט שהוא הסתבך בהן.

ב"כ המדינה דחה מכל וכל את הטענה לקיומה של סתירה בין החלטת בית-המשפט לדחות את הדיון לצורך קבלת תסקיר לבין החלטתו למנוע מהעורר לרצות עונש של עבודות שחירות, תוך כדי התקופה שבה חלים עליו תנאים מגבילים. הוא דחה לחלוטין את האפשרות, שלפיה אשת העורר תהא זו שתפקח עליו, אפשרות שנדחתה לגופה בהחלטת - המקור של בית-המשפט בסוגיית השחרור בתנאים. עוד הפנה ב"כ המדינה את העורר לפנות אל הממונה על עבודות השירות או אל בית-המשפט על מנת שאלו ישקלו את דחיית ריצוי העונש וכך יאפשרו לעורר הן לרצות את העונש, הן לשהות במעצר בית בתנאים שנקבעו לכך.

דין והכרעה

לא מצאתי ממש בערר זה ואני דוחה אותו. **נימוקיו של שופט הערכאה קמא מקובלים עליי ככתבם וכלשונם**, ולפיכך לא מצאתי לנכון להאריך בהנמקת ההחלטה. אינני רואה צורך לקבוע מסמרות בשאלה אם ניתן (ולו בדוחק) לראות במקרה זה מקרה המצדיק עיון חוזר בהתאם לתנאים שנקבעו לעניין זה בסעיף 52(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות, אכיפה-מעצרים). עובדת ההתמשכות הצפויה של המשפט לא הייתה ידועה בשעת קבלת החלטת השחרור. עם זאת, התמשכות זו הינה פועל יוצא הכרחי של בקשת העורר עצמו להיעזר בתסקיר לעניין הענישה במסגרת טיעוניו לעניין העונש.

אתיחס, אפוא, לדיון כאילו נמצאה עילה מוצדקת לשמיעת העיון מחדש בבקשה.

סבורני, כפי שסבר השופט קמא, כי **אין לעורר זכות מוקנית לרצות עונש של עבודות שירות, וכי אין כל הוראה בדין המחייבת את תנאי השחרור לסגת מפני צרכי ריצוי עונש זה.**

כפי שעולה בבירור מההחלטות הקודמות בעניינו של העורר, הן בבית-המשפט קמא, הן בבית-משפט זה, הערכת בית-המשפט הינה, כי **מהעורר נשקף סיכון משמעותי לשלום הציבור**, שכן פעם אחר פעם זלזל בצווים שיפוטיים ובניגוד לצווי פסילת רישיון נהיגה, הוא שב ונהג בכלי-רכב. הערכאות השיפוטיות אשר דנו בסוגיית מעצרו של העורר או שחרורו בתנאים, הורו על שחרורו בתנאי "מעצר בית" **בלב כבד**, ותוך קביעת תנאים מגבילים מאוד (ארבעה מפקחים, שניים בכל "משמרת" וכן הפקדה כספית גבוהה).

אינני סבור שחל בשלב זה שינוי כלשהו בסוגיית מידת המסוכנות הנשקפת מהעורר. העובדה בלבד, שבית-המשפט, הדן בעניינו הורה, לבקשתו, על הכנת תסקיר-ענישה לגביו, איננה מהווה שינוי נסיבות של ממש המקרין על סוגיית המסוכנות.

מובן לי, כי שינוי תנאי השחרור בדרך שאותה מתווה הסנגור בבקשתו, בהחלט עשויה הייתה לאפשר לעורר "לנצל" את

תקופת מעצר-הבית באורח מועיל יותר. עם זאת, לטעמי, טרם חלף פרק זמן, אשר יש בו כדי להוכיח, כי ניתן לסמוך על העורר עצמו שלא יסכן עוד את הציבור, אם תנאי שחרורו יוגמשו. בוודאי, לפיכך, שאין הצדקה בשעה זו לצמצם את מידת הפיקוח עליו.

כזכור, עתר הסנגור לכך, שמרשו יפוקח בידי רעייתו בלבד בזמן ביצוע עבודות השירות. אפשרות זו עמדה לנגד עיני כבוד השופט קאופמן כבר בשלב שחרורו הראשוני ממעצר ונדחתה, בהיותה בלתי מספקת. גם בעניין זה מקובלת עליי עמדתו.

התוצאה הינה, שהבקשה נדחית.

מטבע הדברים, עומדת לרשות העורר האפשרות לפנות אל הממונה על עבודות השירות או אל בית-המשפט על-מנת לנסות ולדחות את ריצוי עבודות השירות למועד עתידי כלשהו; כן עומדת לפניו האפשרות לפנות בעיון חוזר על ההחלטה דכאן, מקום בו תחלוף תקופת זמן מספקת, אשר תאפשר לבית-המשפט לתת אמון רב יותר בעורר, ואז להציע מפקח, שיהיה מקובל על בית-המשפט ככזה, המבטיח את אי-הפרת תנאי השחרור.

ניתנה היום, י"ז שבט תשע"ו, 27 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.